

וַיִּשְׁתַּלְמֹן (פלחו) בְּלָהּוֹן שֶׁבַע יוֹמִין עַלְאֵין וַיִּסְתַּלְקֹן בְּהַחִיא דָּרְגָּא דְּחַסְ'ד דְּאִיחָו מִתְּפָתָא לְעַילָּא שְׁבִיעָה דָּהָא אִינּוֹן בְּקָדְמִיתָא אֲתָדְבָקָו בְּהַהְוָא פָתָח אַחֲלָמּוּעָד וַיְלַבְתָּר אַסְתַּלְקֹן לְעַילָּא. וַיְלַבְתָּר מָה כְּתִיב וַיִּמְינוֹ תְּחַבְקֹנִי הָדָא הוּא דְּבָתִיב (ויקרא ט') וַיְהִי בַּיּוֹם הַשְׁמִינִי קָרָא מֹשֶׁה לְאַהֲרֹן וּפְקִיד לֵיהּ לִמְיסֵב הַהְוָא עֲגָל דָּחָב בֵּיהּ וַיַּקְרְבֵי נִיהְ לְגַבִּיהְ הַהְוָא מִזְבֵּחַ וַיְהִי הַזֹּהָה בְּסִיף לְקָרְבָּא לְגַבִּיהְ דְּדָחֵיל מִשְׁלָהּבוֹי.

אמָר לֵיהּ מֹשֶׁה (שם) קָרְבָּא אֶל הַמִּזְבֵּחַ וַעֲשָׂה אֶת חַטָּאתך בְּקָדְמִיתָא וַהֲבֵד מִהְהֹא דָמָא בְּאִינּוֹן קְרֻנוֹת בְּגַיּוֹן דָּחָב בְּקָדְמִיתָא לְגַבִּיהְ וּמִנְעָמָנְהָזָן בְּרַכְאָן וַיְלַבְתָּר (שם) וְאֶת הַדָּם יִצְקָא אֶל יִסּוּד הַמִּזְבֵּחַ לְאַצְקָא בָּהּ הַהְוָא יִסּוּד. מַאי יִצְקָא כִּמְהָ דָאָת אָמָר (מלכים א' ז') וַיָּעָשָׂה אֶת הַיּוֹם מוֹצָק.

לשון הקודש

הָאָהָל, לְשִׁמְרָה אֶזְרָח לְהַקְרִיב אֲלֵיכֶם, שְׁפָחָד מִשְׁלָהּבּוֹתֶיהָ. אָמָר לוֹ מֹשֶׁה (שם), קָרְבָּא אֶל הַמִּזְבֵּחַ עַרְלָ וּטְמָא, וַיִּשְׁתַּלְמֹן בְּלָהּוֹן שֶׁבַע הַיּוֹם הָעֲלִיּוֹנִים, וַיַּעֲלוּ בְּאֶתְבָּה דָרְגַת דָרְגַת בְּתַחְלָה, וַיַּתְנוּ מְאוֹתוֹ רֶם עַל אֶזְרָח אֲלֵיכֶם קְרֻנוֹת, מִשּׁוּם שְׁחָטָא בְּתַחְלָה גְּדַבְקָו בְּאֶתְבָּה פָתָח אַחֲלָמּוּעָד, שְׁחָרֵי הַמִּזְבֵּחַ וַיְהִי בַּיּוֹם הַשְׁמִינִי קָרָא מֹשֶׁה לְעַלְלָה. וַיְהִי בְּזֶה מִתְּבָבָה? וַיִּמְינוֹ תְּחַבְקֹנִי. וְזוֹ שְׁכָתּוֹב (ויקרא ט') וַיְהִי בַּיּוֹם הַשְׁמִינִי קָרָא מֹשֶׁה לְאַהֲרֹן, וְאַזְחָה אֶזְרָח לְקָרְבָּא אֶתְבָּה עֲגָל שְׁחָטָא בְּזֶה וַיַּקְרִיב אֶזְרָח לְאֶתְבָּה מִזְבֵּחַ, וְהָוָא הִיא מִתְּבָבָה

וְלֹבֶתֶר קָרִיב לְהַחְוֹא מִזְבֵּחַ הַהְוֹא עֹזֶל וְעַבְדֵל
בְּקָדְמִיתָא רָאשׁ וְלֹבֶתֶר רֶגֶל. וְלֹבֶתֶר עַל
יִשְׂרָאֵל קָרִיב שָׁעֵיר עַזְזִים דָּהָא מִהְהֹא סְטָרָא דִּצְצָר
הַרְעָא אֲתִדְבָּקוּ בְּעַבְדָּה זֶרֶת וְלֹבֶתֶר עֶגֶל וּבְבֶשֶׁ
לְעוֹזֶל. תֵּא חַי בְּקָדְמִיתָא עֶגֶל לְחַטָּאת בֵּין דָּקָרִיב
לִיה בְּשִׁלְמָיו לְגַבְיוֹת אֲמִיה לְבֶתֶר קָרִיב לִיה לְגַבְיוֹ
אָבוֹי. הָא הָא הוּא דְכְתִיב לְעוֹזֶל, וְלֹבֶתֶר שׂוֹר וְאַיִל
לְשִׁלְמִים דָּהָא שְׁלָמָא בְּכָלָהוּ עַלְמִין וְהָא שׂוֹר
דְסְטָרָא דְשִׁמְאָלָא.

וְאַיְלוֹ דִּצְחָק לֹא עַבְדִין דִינָא אַלֵּא לְשִׁלְמִים
שְׁלָמָא לְעַילָא שְׁלָמָא לְתַתָּא וּבְדִין קְדֻשָּׁא
בְּרִיךְ הוּא פָתָח עַלְיָהוּ (תְּהִלִּים קְلָי"ג) הַנְּהָה מִה טוֹב
וּמִה נְعִים שְׁבָת אֲחִים גַם יְחִיד. שְׁבָת אֲחִים יְמִינָא
וַיְשִׁמְאָלָא מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן. גַם לְאַכְלָלָא לְבִנְסָת יִשְׂרָאֵל

לשון הקידוש

שְׁחַנָּה שְׁלָום בְּכָל הָעוֹלָמוֹת. וּשׂוֹר וְהַשְּׁלָל
עוֹזֶל, וְעַשָּׂה בְּתַחְלָה רָאשׁ, וְאַחֲרָכְךָ
רֶגֶל, וְאַחֲרָה הַקָּרִיב עַל יִשְׂרָאֵל שָׁעֵיר
נְדִבְקוּ בְּעַבְדָּה זֶרֶת, וְאַחֲרָכְךָ עֶגֶל וּבְבֶשֶׁ
לְעוֹזֶל. בָּא רְאָה, בְּתַחְלָה עֶגֶל לְחַטָּאת.
בֵּין שְׁהָקָרִיב אָתוֹ בְּשִׁלְמוֹת אֶל אָמוֹן,
אַחֲרָכְךָ הַקָּרִיב אָתוֹ לְאָבִיו. וְהָזֶה שְׁבָתָה
לְעַלְהָ. אַחֲרָכְךָ, שׂוֹר וְאַיִל לְשִׁלְמִים,

יחד. צד"ק כלל ביהודה (שלימא) שלימתא בדין מה כתיב בשפטן הטוב על הרаш יורד על הזקן בין דאתחברו דבר ונוקבא שלים בגין כד בשפטן הטוב על הרаш בקדמיתא עתיקה דבולה רישא רכל רישין.

יורד על הזקן דא חס"ד וגבורה ותפארת דכילהו אקרזון זקן. (בראשית כ"ד) ואברהם זקן. (שם כ"ז) ויהי כי זקן יצחק. (שם מ"ח) וענני ישראל בבדו מזקן. על פי מדותיו. דא צדיק ואיה פי מדותיו. ולברת בטל חרמוני שיורד על הררי ציון. אלין שבע הרים דאקרזון הררי ציון. כי שם צוה יי' את הברכה. בין דאתחברו. חיים עד העולם דא עין חיים בההוא עולם. וכל דא בגין הנחן קרבגין דמתערין טיבו לעילא ותטא.

לשון הקודש

(ובורה). ואו מה בר טוב? בשפטן הטוב על הרASH ירד על הזקן. בין שחתה חברו זבר ונבקה שלם, משום כד בשפטן הטוב על הרASH, בהתחלה העתיק של הפל, ראש כל הרASHים. ירד על הזקן - זה חסיד וגבורה בין שחתה חברו ותפארת, שבלם נקרו זקן. בראשית כד ואברהם זקן. (שם כ"ז) ויהי כי זקן יצחק

וְלֹבֶתֶר הָכִי בְּהַנִּי דְמִסְטָרָא דְחַסְדָּךְ קְרֵבֵין לְגַבְיהָה
הַהֲהוֹא מִזְבֵּחַ מָה דְלִית רְשֻׁוֹ לְגַבְרָא אַחֲרָא
לְקְרֵבָא. וְנַכְסֵין נְכֹסֶת קְוִדְשֵׁין בְּצִפּוֹנָא דְמִזְבֵּחַ, בְּגַיִן
דְבָסְטָר צִפּוֹנָא דְאִית בָּה, פֶּד קְרֵיב גַּבּוֹרָה לְגַבְהָה
עֲבָדָא אִיעֵן נַוקְמֵין, בְּגַיִן פֶּד עֲבָדֵין בְּהַנִּי שְׁלָמָא
בְּעַלְמָא דָלָא יַתּוֹקֵד עַלְמָא בְּשַׁלְהּוּבוֹי דְמִזְבֵּחַ. וּבְדֵין
חַיִם נַחֲתֵין לְעַלְמָא הַדָּא הַזָּא דְבָתִיב (מלאכי ב) בְּרִיתִי
הִיְתָה אֶתְתוֹ הַחַיִם וְהַשְׁלוּם. מַאי טְעַמָּא חַיִם בְּגַיִן
הַזָּא עֲבָד שְׁלָוּם.

וּבְהַנִּי עֲבָדֵין שְׁלָוּם בְּקָרְבֵּנוּ מַאי קְרֵבֵנוּ לְבָנָן
וְאֲדוֹם. חַלְבָן וְדָם. חַלְבָן לְקַבֵּל הַהֲוֹא דְרָגָא
שׂוֹפְרָא דְכָוָלָא. חַלְבָן הָאָרֶץ מִתְּרָגְמִינָן שׂוֹפְרָא
דְאָרְעָא. דָם לְקַבֵּל הַהֲוֹא דְרָגָא דְאָקְרֵי נַפְשׁ דְבָתִיב
(ירמיה נ"א) נְשַׁבֵּע יְיָ צְבָאוֹת בְּנַפְשׁוֹ (עמוס ו' נְשַׁבֵּע יְיָ בְּנַפְשׁוֹ). וּבָרָ

לשון הקודש

וְאַחֲרֵךְ הַפְּהָנִים שֶׁמַּצַּד דְחַסְדָּךְ קְרֵבִים
לְאַוְתּוֹ מִזְבֵּחַ, מָה שָׁאַיִן רְשֻׁוֹת לְאִישׁ
אַחֲרֵךְ קְרֵב, וְנַשְׁחַטִים שְׁחִיתַת הַקְרֵבִים
בְּצִפּוֹן הַמִּזְבֵּחַ, מְשֻׁוּם שֶׁבְּצִדְצָד צִפּוֹן שִׁישָׁ
בָּה בְּשַׁקְרֵבָה גַּבּוֹרָה אֶלְיהָ, עוֹשָׂה אֶת
אָוֹתָה דְרָגָה שֶׁל יְפִי שֶׁל הַכְּלָל. חַלְבָן
הָאָרֶץ תְּرִגּוּמוֹ יְפִי הָאָרֶץ. וְדָם בְּנַגְדָּה
אָוֹתָה דְרָגָה שְׁנַקְרָאת נַפְשׁ, שְׁבָתוֹב
שְׁלָוּם בְּעוֹלָם, שָׁלָא יִשְׁרָף הַעוֹלָם
בְּשַׁלְהָבּוֹת הַמִּזְבֵּחַ, וְאֵוֹזְרִים חַיִם
לְעוֹלָם. וְהוּ שְׁבָתוֹב (מלאכי ב) בְּרִיתִי הִיְתָה

נִשׁ בְּדַקְרֵב הָאֵי דָמָא בְּאַילּוֹ מִקְרֵב נֶפְשִׁיחָה הַדָּא
הַזָּא דְבַתִּיב (ויקרא יז) בַּי הַדָּם הַוָּא בְּנֶפֶשׁ יַכְפֵּר.
וּבְגַיּוֹן בְּךָ אֲזָהָר לֹזֶן אָזְרִיאַתָּא, מִאן דִּיבְרֵי מִהְהָזָא
חַלְבָן וְדָם דְמִקְרֵבֵין מִגְיָה לְמִדְבָּחָא יִשְׂתַּצְיָ
מִהְהָזָא מִדְבָּחָא, הָאֵי דְבַתִּיב וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהָיָא
מַעֲמִיכָה. מָאי טָעֵמָא בְּגַיּוֹן דְהַזָּה לִיה לְמִקְרֵבֵיה
לְהַזָּה אַחֲרֵי חַלְבָן עַל מִדְבָּחָא וְהַזָּה דָם בְּיַסְודׁ לְאַכְלָלָא
מִדָּת יוֹם בְּלִילָה וּמִדָּת לִילָה בַּיּוֹם.

וּבְעוֹלָת הַתְּמִיד דְאַיִהִי בְּלָלָא דְכֹולָא לְכְפָרָא עַל
כָּל יִשְׂרָאֵל עַל עֲשָׂה וְעַל לֹא תַעֲשֵׂה
הַנִּתְקַל לְעַשָּׂה. מָאי טָעֵמָא בְּגַיּוֹן דְהָא אַרְבָּא (ס"ת אַתְרָא)
דְרִגָּא דְעַוְלָה עֲשָׂה אַיִהוּ. וּעֲבָדֵין לִיה מִתְנּוֹת
לְאַכְלָלָא לְהַזָּה אַתְרָא דְאַקְרֵי בְּלָא וְלִיְשָׂרָאֵל.

וְלֹאָן אַתְרָא יִהְבִין אַיִזְנוֹן מִתְנּוֹתָה. חַדָּא בְּקָרְנוֹן

לשון הקודש

בְּלִילָה וּמִדָּת לִילָה בַּיּוֹם.
וּבְעוֹלָת הַתְּמִיד שֶׁהָיָה בְּלָלוֹת שֶׁל הַכֶּל,
לְכְפֵר עַל בְּלָא יִשְׂרָאֵל עַל עֲשָׂה וְעַל לֹא
תַעֲשֵׂה הַנִּתְקַל לְעַשָּׂה. מָה הַטָּעֵם? מִשּׁוּם
שֶׁהָאֲנִי וְפָקוֹד הַזָּה דְרִגָּה שֶׁל עַוְלָה עֲשָׂה
הָיָה, וְעוֹשָׂים לָהּ מִתְנּוֹת לְהַכְלִיל לְאַוְתָו
מִקוּם שְׁנָקְרָא כָּל וְלִיְשָׂרָאֵל.
וְלֹאֵיזָה מִקוּם נוֹתָנים אַוְתָן מִתְנּוֹת?
אַחֲת בְּקָרְנוֹן מִזְרָחִית צְפָנִית לְעוֹרֶר

זָה, בְּאַילּוֹ מִקְרֵב נֶפֶשׁוֹ. וְהוּ שְׁבַתּוֹב וַיַּקְרֵא
וְכָי הַדָּם הוּא בְּנֶפֶשׁ יַכְפֵּר.
וּמְשֻׁום בְּךָ הַזְּהִירָה אוֹתָם הַתּוֹרָה, מַי
שִׁיאָכֵל מִאָתוֹ חַלְבָן וְדָם שְׁמַמְנָיו
מִקְרֵבִים לְפָזֶבֶת, יַכְלֵה מַהְמוֹבֵחַ הַהָוָא.
וְהוּ שְׁבַתּוֹב וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהָיָא
מַעֲמִיכָה. מָה הַטָּעֵם? מִשּׁוּם שֶׁהָיָה לוֹ
לְהַקְרֵב אֶת אָתוֹ חַלְבָן עַל הַמְּזֹבֶחַ,
וְאָתוֹ דָם בְּיַסְודׁ, לְהַכְלִיל מִדָּת יוֹם

מִזְרָחִית צְפֹנִית לְאַתְּעֵרָא מַזְרָח דָאִיהוּ רְחַמְּיִי
וְלְאַתְּעֵרָא צְפֹן בְּהַדּוֹה לְגַבְיוֹה דָהֲוָא מַזְבָּחָה. וְלְבֶתֶר
בְּקָרְנוֹ מַעֲרָבִית דְרוּמִית לְאַכְלָלָא הָהֲוָא מַזְבָּחָה דָאָקְרִי
מַעֲרָב בְּדֶרֶזֶם דָאִיהוּ חַסְ"ד. וּבְגִינַן כְּדָא כְּלָא חַדָּא
מַתְנָה הָהָא הוּא דְבִתִּיב שְׁמָאָלוֹ תְּהַת לְרָאשֵׁי וַיְמִינֵנוּ
תְּחַבְּקִינִי. שְׁמָאָלוֹ דְמַזְרָח דָאִיהוּ צְפֹן תְּהַת לְרָאשֵׁי
בְּקָדְמִיתָא. וְהָדָר וַיְמִינֵנוּ תְּחַבְּקִינִי דָאִיהוּ חַסְ"ד.

דבר אחר מאי טעם דלא יהבין מפתנה בקרון הרומית מזרחת, צפוןית מערבית. דהא ההוא קרון רומיות מזרחית איהו בקדמיתא כד סלקין מהניא בהוא כבש רבדרום סטרא וחולקן דידחו דאייהו חס"ד. ואמרין כל פניות שאתה פונזה אייה אלא דרך ימין למזבח בנין לחברון סטרא רמורח בהוא מזבח והוה ליה לבנה למשיב מתנה

לשון הקודש

דבר אחר, מה הטעם של נותנים מתנה בכספי דרומית מזרחית, צפונית מערבית? שתרי אותה קאן דרום מזרחית מזרחית היא בתקלה, בשעולים הכהנים באוטו כבש, שבךרים האז וחלק שלהם שהוא חסיד. ואומרם, כל פנות שאתה פונה, אין אלא גרא ימין למובחן, כדי לחבר צד המורה לאוטו מובחן, והוא לו לפהן לחת מתנה בתקלה בשמייה אליו של המובחן הוהוא, ואחר קה בכספי מערבית דרוםית, להכליל אותו מובח שנקרא מערב בדרום שהוא שבחיב מס' ולכון הכל מתקנה אחת. זה שבחיב שיר ט שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני. שמאלו - של מורה שהוא צפון. תחת לראשי - בתקלה. ואחר קה וימינו תחבקני - שהוא חסיד.

בקדמיה ביהוּר קָרְנוֹ דָּרוֹמִית מַזְרָחִית דֵּהָאִי אֲיָהוּ
קְדֻמָּאָה לֹאִינּוֹן דְּגַנְיוֹן וְלֹא עֲוֹד אֶלְאָ דָאַתָּעָר לְגַבְהָ
חַסְד בְּקְדֻמִּיתָא. הָא אַתָּעָר חַבְרִיא וְאַמְרִין בְּגַיְן
דְּבָתִיב (וַיֹּאמֶר יְהוָה) אֶל יְסֻוד מִזְבֵּחַ הַעֲוָלָה מִן יְסֻוד לְמִזְבֵּחַ
שֶׁל עַזְלָם (ס"א עַלְהָ) בְּלֹוּמָר קָרְבָּן יְסֻוד דֵּהָאִי צְדִיק
לְגַבְהָה, וְקָרְנוֹ דָּרוֹמִית מַזְרָחִית לֹא הָיָה לָהּ יְסֻוד.

תֵּא חַזִּי, בְּתִיב בֵּיה בִּיהוּדָה (בראשית ל"ז) לְבוֹ וְגַמְבָּרְנוּ
לִישְׁמָעָלִים. וּבְגַיְן דֵּהָאִי חַב לְגַבְיִ הַהָוָא יְסֻוד
וְאַפְּרִישָׁה מִיהוּר אָרֶץ עַלְהָה וַיַּהַב עַצָּה לְמִזְבֵּחַ יִתְיַהָה.
בְּגַיְן פָּךְ בְּיהוּר חַוְלָקָא דִידִיה לֹא הָיָה לַיה יְסֻוד.
וְהַכִּי תְּגִינֵּן מָה הָיָה חַוְלָקִיה דִיהוּדָה הַר הַבִּית
וְלַשְׁבֵיו בְּעַזְרוֹת. וּמָה הָיָה חַוְלָקִיה דְבָנִימָן דֵהָאִי
צְדִיק לְתַתָּא אַזְלָם וְהַיכְלָל וּבֵית קָדְשָׁה קָדְשִׁים
וְרַצְוֹעָה נְפָקָא מִחְוָלָקִיה דִיהוּדָה דֵהָאִי בְּלִפְנֵי מַזְרָח

לשון הקודש

באותה קָרְנוֹ דָּרוֹמִית מַזְרָחִית, שְׁהָרִי הוֹא
רָאשָׁוֹן לְאוֹתָן דְּגַנְוֹת, וְלֹא עוֹד, אֶלְאָ
שְׁהָתְעוּרָר אֶלְהָ חַסְד בְּתִחְלָה. הַרִּי
הַעִירָוּ חַבְרִים וְאַמְרִין, מָשָׁוֹם שְׁבָתוֹב
וַיֹּאמֶר אֶל יְסֻוד מִזְבֵּחַ הַעֲלָה – מִן יְסֻוד
לְמִזְבֵּחַ שֶׁל עַזְלָם וּס"א עַלְהָ. בְּלֹוּמָר, קָרְבָּן
יְסֻוד שָׁהָוָא צְדִיק אַצְלָה. וְקָרְנוֹ דָּרוֹמִית
מַזְרָחִית לֹא הָיָה יְסֻוד.

בָּא רָאָה, בְּתוּב בִּיהוּדָה (בראשית ל"ז) לְבוֹ